

ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Криворізький навчально-науковий інститут

МАТЕРІАЛИ

III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**ПРАВОВА НАУКА І ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ
В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ, ПОРОДЖЕНИХ
РОСІЙСЬКОЮ ВОЄННОЮ АГРЕСІЄЮ: ТЕОРІЯ,
ПРАКТИКА, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

19 травня 2023 року

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**КРИВОРІЗЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ**

**«ПРАВОВА НАУКА І
ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ
СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ, ПОРОДЖЕНИХ
РОСІЙСЬКОЮ ВОЄННОЮ АГРЕСІЄЮ: ТЕОРІЯ,
ПРАКТИКА, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

**МАТЕРІАЛИ
ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

19 травня 2023 року

м. Кропивницький – м. Кривий Ріг

Редакційна колегія:

голова редакційної колегії – завідувач кафедри загальноправових дисциплін факультету № 3, к.ю.н., доцент, підполковник поліції Іванов І.І.
заступник голови редакційної колегії – начальник відділу організації наукової роботи, д.ю.н., доцент Буга Г.С.

члени редакційної колегії:

професор кафедри соціально-гуманітарних та загальноправових дисциплін факультету № 1 КННІ ДонДУВС д.ю.н., професор Зозуля Є.В.

професор кафедри загальноправових дисциплін факультету № 3 д.ю.н., професор Стецюк Б.Р.

доцент кафедри соціально-гуманітарних та загальноправових дисциплін факультету № 1 КННІ ДонДУВС к. пед. н. Зінченко В.М

Правова наука і державотворення в Україні в умовах сучасних викликів, породжених російською воєнною агресією: теорія, практика, перспективи розвитку: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Кропивницький – м. Кривий Ріг, 19 травня 2023 року). Кропивницький : ДонДУВС, 2023. 436 с.

Збірник містить тези доповідей учасників III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Правова наука і державотворення в Україні в умовах сучасних викликів, породжених російською воєнною агресією: теорія, практика, перспективи розвитку», яка відбулася 19 травня 2023 року на базі Донецького державного університету внутрішніх справ.

Збірник розраховано для наукових та науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, наукових установ, здобувачів вищої освіти та практичних працівників, а також тих, хто цікавиться проблемами сучасного державотворення та правотворення в умовах воєнної агресії РФ проти України.

Матеріали доповідей подаються в авторській редакції.

УДК 342: 001(477) (043.2)

ЗМІСТ

ВІТАЛЬНІ СЛОВА	22
ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ	26
ПРАВОВЕ РЕАГУВАННЯ НА ПОСЯГАННЯ АГРЕСОРОМ НА УКРАЇНСЬКЕ ДОВКІЛЛЯ	
БАБІН Борис – Асоціація реінтеграції Криму, Кримськотатарський ресурсний центр, експерт, доктор юридичних наук, професор КОЛАБОРАЦІЯ «МЕТРОПОЛІЯ-ДІАСПОРА» В УМОВАХ УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКОЇ ВІЙНИ	26
БАБЕНКО Юлія – Криворізький ліцей № 95, викладачка історії ДІЯЛЬНІСТЬ КЕРІВНИХ ОРГАНІВ УСРР В 20-Х РОКАХ З ПИТАННЯ ІНТЕГРАЦІЇ КУБАНІ В ЗАГАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ПРОСТІР	30
БІЛИЙ Дмитро – Національний музей Голодомору-геноциду (м. Київ), завідувач відділу досліджень Голодомору та масових штучних голодів, доктор історичних наук, професор СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ ТА ЇЇ РОЛЬ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ	34
БОЙКО Ігор – Львівський національний університет імені Івана Франка, завідувач кафедри історії держави, права та політико-правових учень, доктор юридичних наук, професор ЗАСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	39
ВЕДЕНЄВ Віталій – Криворізький навчально-науковий інститут Донецького державного університету внутрішніх справ, доцент кафедри соціально-гуманітарних та загальноправових дисциплін факультету № 1, кандидат політичних наук, доцент ІСТОРИКО-ПРАВОВА СПАДЩИНА ПРОФЕСОРА ХАРКІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ А. М. СТОЯНОВА (1829-1907 рр.)	46
ГАВРИЛЕНКО Олександр – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, професор кафедри міжнародного і європейського права, доктор юридичних наук, професор ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ АГРЕСІЄЮ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ СУБ'ЄКТАМ ГОСПОДАРЮВАННЯ УКРАЇНИ	50
ДЕРЕВ'ЯНКО Богдан – головний науковий співробітник відділу міжнародного приватного права та правових проблем євроінтеграції Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України,	54

- доктор юридичних наук, професор
**ІСТОРИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ
КАНОНІЧНОГО ПРАВА В XI – XIII СТ.**
ЗАБЗАЛЮК Дмитро – Інститут права Львівського державного
університету внутрішніх справ, завідувач кафедри загально-
правових дисциплін, доктор юридичних наук, професор 57
**АКТУАЛІЗАЦІЯ КОЗАЦЬКОГО
ВІЙСЬКОВОГО ДОСВІДУ ДЛЯ ЗМІЦНЕННЯ СИЛ
ОБОРОНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ З РОСІЄЮ**
ЗАДУНАЙСЬКИЙ Вадим – Український католицький університет
(м. Львів), професор кафедри історії Гуманітарного факультету,
доктор історичних наук, професор 61
**ВПЛИВ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ НА ДІЯЛЬНІСТЬ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЩОДО
ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ**
ЗАЛЯЛОВА Ірина – Національна поліція України, заступниця
начальника управління – начальниця відділу моніторингу питань
гендерної рівності та недискримінації управління дотримання прав
людини Департаменту головної інспекції та дотримання прав
людини, кандидатка юридичних наук, доцентка 65
**ПІДСТАВИ ТА ПОРЯДОК ДОЧАСНОГО УСУНЕННЯ З
ПОСАДИ ПРЕЗИДЕНТА (НА ПРИКЛАДІ КОНСТИТУЦІЙ
ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ)**
ЗАХАРЧЕНКО Петро – Навчально-науковий інститут права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
професор кафедри теорії та історії права та держави, доктор
юридичних наук, професор 68
**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ ТА
ПРАВОТВОРЕННЯ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ
ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ**
ЗОЗУЛЯ Євген – Криворізький навчально-науковий інститут
Донецького державного університету внутрішніх справ, професор
кафедри соціально-гуманітарних та загальноправових дисциплін
факультету № 1, доктор юридичних наук, професор 71
**ПЕНАЛЬНА МЕДІАЦІЯ: ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ В
УКРАЇНІ**
КРЕСТОВСЬКА Наталя – Національний університет «Одеська
морська академія», завідувачка кафедри морського права, докторка
юридичних наук, професорка

77

ТЕМПОРАЛЬНІ МЕЖІ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВА НА ВИЗНАННЯ ОСОБИ БЕЗВІСНО ВІДСУТНЬОЮ ТА ОГОЛОШЕННЯ ЇЇ ПОМЕРЛОЮ	
МАКОВІЙ Віктор – Одеський державний університет внутрішніх справ, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін, кандидат юридичних наук, доцент	81
ЗНИЩЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ДІТЕЙ, ЯК ОЗНАКА КУЛЬТУРНОГО ГЕНОЦИДУ	
ПОЛЕГЕНЬКА Олена – прокурорка Офісу Генерального прокурора, кандидатка юридичних наук	85
ВІЙНА, СВОБОДА І ТЮРЕМНА РЕФОРМА: ДОСВІД КНЯЗІВСТВА ВАРШАВСЬКОГО (1807–1812)	
СОКАЛЬСЬКА Олена – стипендистка Німецького історичного інституту у Варшаві, кандидатка юридичних наук, доцентка	89
ФІЛОСОФІЯ ЯК ФОРМА СУСПІЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ У СУЧАСНОМУ ПУБЛІЧНОМУ ПРОСТОРІ	
ЦИМБАЛ Тетяна – Криворізький національний університет, професорка кафедри професійної та соціально-гуманітарної освіти, докторка філософських наук, професорка	92
ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ КРІЗЬ ПРИЗМУ ХОРВАТСЬКОГО ДОСВІДУ	
ШОПНА Ірина – Львівський державний університет внутрішніх справ, професорка кафедри адміністративно-правових дисциплін, докторка юридичних наук, професорка	96
ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	
ЯМКОВИЙ Владислав – Державний університету економіки і технологій, доцент кафедри правового регулювання економіки, кандидат юридичних наук, доцент	100
СЕКЦІЯ І. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ІСТОРИКО-ПРАВОВІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОСТІ І ПРАВА	106
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРИПИНЕННЯ СЛУЖБОВО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН ПРАЦІВНИКІВ МЛІЩІ УСРР У 20-Х РОКАХ ХХ СТ.	
ВАСИЛЬЄВ Станіслав – Комунальний заклад «Харківська Гуманітарно-Педагогічна Академія» Харківської обласної ради, доцент кафедри історії та суспільно-економічних дисциплін, кандидат юридичних наук, доцент	106

**СОЦІАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ДО
ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ У ДЕМОКРАТИЧНІЙ ПРАВОВІЙ
ДЕРЖАВІ**

ВОЛОВИК Віктор – Міжрегіональна Академія управління персоналом, аспірант кафедри адміністративного, фінансового і банківського права

108

**КРИМ ЯК СУБ'ЄКТ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ В
ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ ПАВЛА СКОРОПАДСЬКОГО**

ГОЛОВКО Олександр – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, проректор з науково-педагогічної роботи, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України

СТЕЦЮК Богдан – Донецький державний університет внутрішніх справ, професор кафедри загальноправових дисциплін факультету №3, доктор юридичних наук, професор

111

**ДО ПИТАННЯ ПРО ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ
ДЕРЖАВНОСТІ ТА ПРАВА У МАЛІЙ СКІФІЇ**

ГУТІВ Богдан – Львівський національний університет імені Івана Франка, асистент кафедри історії держави, права та політико-правових учень, доктор філософії в галузі права

115

**ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПОЛІЦІЇ
В АВСТРІЙСЬКОЇ ТА РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЙ В ХVІІІ–
СЕРЕДИНІ ХІХ СТ.**

ТУРЕНКО Олег – Донецький державний університет внутрішніх справ, доцент кафедри загальноправових дисциплін факультету №3, доктор філософських наук, доцент

ДЖАНТІМІРОВ Марк – Донецький державний університет внутрішніх справ, здобувач ступеня вищої освіти

119

**ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН НА ТЕРИТОРІЇ ЗАХІДНОЇ
УКРАЇНИ (1918–1939)**

ЗАЯЦЬ Оксана – Львівський національний університет імені Івана Франка, асистент кафедри історії держави, права та політико-правових учень, доктор філософії у галузі права

123

**КАРПАТСЬКА УКРАЇНА В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО
ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ**

ЗОЗУЛЯ Євген – Криворізький навчально-науковий інститут Донецького державного університету внутрішніх справ, професор кафедри соціально-гуманітарних та загальноправових дисциплін факультету № 1, доктор юридичних наук, професор

ЧОРНИЙ Данило – Донецький державний університет внутрішніх справ, здобувач ступеня вищої освіти

130

МІЖНАРОДНІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ СТАНДАРТИ ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПУ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ: ПЕРСПЕКТИВИ ГАРМОНІЗАЦІЇ	
ІВАНОВ Іван – Донецький державний університет внутрішніх справ, завідувач кафедри загальноправових дисциплін факультету №3, кандидат юридичних наук, доцент	
СУПРУН Володимир – Донецький державний університет внутрішніх справ, доцент кафедри загальноправових дисциплін факультету №3, кандидат юридичних наук	133
ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ КРАЙОВИХ СУДІВ У ГАЛИЧИНІ (1850–1918 рр.)	
КОВАЛЬЧУК Іван – Вінницький національний технічний університет, старший викладач кафедри суспільно-політичних наук, доктор філософії у галузі права	137
СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТАТУСУ КОРИННИХ НАРОДІВ	
КОВНИЙ Юрій – адвокат, кандидат економічних наук	143
БІКАМЕРАЛІЗМ ЯК СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ: РЕАЛІЇ СУЧАСНОСТІ	
МАГНОВСЬКИЙ Ігор – Одеський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри теорії та історії держави і права факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування, доктор юридичних наук, професор	145
МІЖНАРОДНИЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ РІВНІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ІТ-СФЕРІ	
МАНЬКО Денис – Міжнародний гуманітарний університет (м. Одеса), завідувач кафедри державно-правових дисциплін, доктор юридичних наук, доцент	149
ДОБРОЧЕСНІСТЬ СУДДІ ТА ЇЇ ГРОМАДСЬКА ОЦІНКА	
МАТВІЙВ Ростислав – Національний університет «Львівська політехніка», аспірант Інституту права, психології та інноваційної освіти	153
СИСТЕМА ВІЙСЬКОВИХ СУДІВ ЗАХІДНО- УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ	
ОЛІЙНИК Юрій – Львівський національний університет імені Івана Франка, асистент кафедри історії держави, права та політико-правових учень, доктор філософії у галузі права	155
ВИХОВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ І ТОЛЕРАНТНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ	
ПАЩИНСЬКИЙ Олександр – Науково-дослідний інститут публічного права, аспірант	160

ДО ПИТАННЯ ПРО ПОТРЕБУ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАКРІПЛЕННЯ ПРАВА НА ЕВТАНАЗІЮ В УКРАЇНІ

РАТУШНА Богдана – Львівський національний університет природокористування, професор кафедри права, кандидат юридичних наук, доцент

164

КОНЦЕПТ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ У ДЕРЖАВНО-ПРАВОВИХ ПОГЛЯДАХ П. ПОЛТАВИ

СВОРАК Степан – Навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, професор кафедри теорії та історії держави і права, доктор юридичних наук, доктор історичних наук, професор

167

ХОЛОД Уляна – Університет імені Францішка Палацького в Оломоуці, Чеська Республіка, старший викладач кафедри славістики, секції україністики, Ph.D. з чеської філології

ДЕРЖАВНО-ПОЛІТИЧНИЙ УСТРІЙ УКРАЇНИ У ПОЛІТИКО-ПРАВОВИХ ПОГЛЯДАХ ПРОВІДНИКІВ ОУН (НА МАТЕРІАЛАХ ПРАЦЬ П. ФЕДУНА)

СЛУБСЬКИЙ Олег – Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, аспірант кафедри історії та археології

172

ІСТОРИЧНА ФОРМА КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА ГЕТЬМАНЩИНИ

СТЕЦЮК Богдан – Донецький державний університет внутрішніх справ, професор кафедри загальноправових дисциплін, доктор юридичних наук, професор

ГРИЦЮТА Марія – Донецький державний університет внутрішніх справ, здобувачка ступеня вищої освіти факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції

174

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ТА НАДАННЯ ПОСЛУГ, ЯК НАПРЯМОК РОЗВИТКУ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

СЮР Наталія – Донецький державний університет внутрішніх справ, доцент кафедри загальноправових дисциплін факультету № 3, кандидат юридичних наук

ФАРІНЯК Роман – Донецький державний університет внутрішніх справ, здобувач ступеня вищої освіти факультету №2

177

ФОРМУВАННЯ ВИЩОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО СУДУ В УКРАЇНІ: РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ

СУПРУН Володимир – Донецький державний університет внутрішніх справ, доцент кафедри загальноправових дисциплін факультету № 3, кандидат юридичних наук

КОСИК Еліна – Донецький державний університет внутрішніх справ, здобувачка ступеня вищої освіти факультету №1

180

КОНЦЕПЦІЯ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ В ПАРАДИГМІ МУСУЛЬМАНСЬКОЇ РЕЛІГІЙНО- ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ: ДОКТРИНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

ТАРАНОВСЬКА Альона – Донецький державний університет внутрішніх справ, аспірантка кафедри соціально-гуманітарних та загальноправових дисциплін

183

ПРАВОВЕ СТАНОВИЩЕ МІСТ ГАЛИЧИНИ У СКЛАДІ АВСТРІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ СТ.

ТАРАСОВИЧ Остап – Львівський національний університет імені Івана Франка, аспірант кафедри історії держави, права та політико-правових учень

187

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО ЗВИЧАЄВОГО ПРАВА В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ТА АВСТРІЙСЬКОЇ (АВСТРО-УГОРСЬКОЇ) ІМПЕРІЇ

ТЕРЛЮК Іван – Національний університет «Львівська політехніка», Навчально-науковий інститут права, психології та інноваційної освіти, доцент кафедри теорії права та конституціоналізму, доктор юридичних наук, доцент

193

ПРАВОВІДНОСИНИ ДЕРЖАВИ І ЦЕРКВИ В ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ В СЕРЕДНІ ВІКИ: КОНКУРУЮЧІ ЮРИСДИКЦІЇ

ТИМОЩУК Наталія – Державний податковий університет, здобувачка кафедри теоретико-правових дисциплін

197

ПЕРВІСНА ГЕНЕЗА ПРАВА В ТЕОРІЇ ХОСЕ ОРТЕГІ-І-ГАСЕТА

ТУРЕНКО Олег – Донецький державний університет внутрішніх справ, доцент кафедри загально-правових дисциплін факультету № 3, доктор філософських наук, доцент

200

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ І ПРАВА ЛЮДИНИ

ФІЛІПЧУК Ксенія – Національний університет «Львівська політехніка, Інститут права, психології та інноваційної освіти, аспірантка

204

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НЕЙМІНГУ ЯК СКЛАДОВОЇ СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УКРАЇНІ

ЯРЕМА Валерій – Міжнародна Академія управління персоналом, аспірант

206

ЮРИДИЧНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ: СТАН І НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

ЯРМОЛ Лілія – Національний університет «Львівська політехніка», доцент кафедри теорії права та конституціоналізму, докторка юридичних наук, професорка

209

СЕКЦІЯ ІІ. ДЕРЖАВОТВОРЧІ ТА ПРАВОТВОРЧІ ПРОЦЕСИ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	214
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	
БАРАНОВСЬКИЙ Олександр – Маріупольський державний університет, старший викладач кафедри права, кандидат юридичних наук	214
ПОРУШЕННЯ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВ ДИТИНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	
БЕЛЬО Людмила – Національний університет «Одеська морська академія», старша викладачка кафедри загальноправових дисциплін	218
ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР РОЗВИТКУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
БОРИСОВ Євген – Міжнародний гуманітарний університет (м. Одеса), доцент кафедри державно-правових дисциплін, кандидат юридичних наук, доцент	222
ТИМЧАСОВЕ ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО ЧИ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ	
БРАТЕЛЬ Сергій – перший проректор Одеського державного університету внутрішніх справ кандидат юридичних наук, професор	225
ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ПІСЛЯ ПОЧАТКУ ПОВНОМАСШТАБНОЇ АГРЕСІЇ РФ ТА ВВЕДЕННЯ ПРАВОВОГО ПОЛОЖЕННЯ ВОЄННОГО СТАНУ	
БУТИРІН Євген – Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, доцент кафедри політичних наук та права, кандидат юридичних наук, доцент	228
ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	
ВРУЦЬКА Марина – Бердянський державний педагогічний університет, старша викладачка кафедри правознавства	233
ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ БІЖЕНЦІВ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ	
ДАЦЮК Тетяна – Криворізький навчально-науковий інститут Донецького державного університету внутрішніх справ, доцентка кафедри соціально-гуманітарних та загальноправових дисциплін факультету №1, кандидатка історичних наук, доцентка	
ЗІНЧЕНКО Вікторія – Криворізький навчально-науковий інститут Донецького державного університету внутрішніх справ, доцентка	237

- кафедри соціально-гуманітарних та загальноправових дисциплін факультету №1, кандидатка педагогічних наук
ПРАВОВИЙ СТАТУС МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ В КОНТЕКСТІ ВОЄННОГО СТАНУ
ДНІПРОВ Олексій – заступник Керівника Офісу Президента України, доктор юридичних наук 241
- ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ ПРОТИДІЇ ЖОРСТОКОМУ ПОВОДЖЕННЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**
ЖУРАВЛЬОВ Дмитро – заступник керівника Департаменту з питань громадянства, помилування, державних нагород – керівник Управління з питань помилування Офісу Президента України, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України 244
- БІЛА КНИГА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНФОРМУВАННЯ СУСПІЛЬСТВА ПРО НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В ПЕРІОД ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РФ**
КОРОБКІН Валерій – Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту, старший науковий співробітник відділу заходів захисту науково-дослідного центру цивільного захисту, кандидат технічних наук, доцент 247
- АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ПРОГРАМУВАННЯ ДЕОКУПАЦІЇ КРИМУ**
ЛИННИК Тетяна – Державний податковий університет, доцент кафедри теоретико-правових дисциплін, кандидат юридичних наук, доцент 250
- МАНШУЛЯЦІ СВІДОМІСТЮ ЧЕРЕЗ СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ В УМОВАХ ВІЙНИ**
МУХІНА Галина – Донецький державний університет внутрішніх справ, доцентка кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, кандидатка педагогічних наук, доцентка 253
- СПЕЦИФІКА СВІДОМОСТІ ТА КУЛЬТУРНІ СКЛАДОВІ РОСІЙСЬКОГО РЕСЕНТИМЕНТУ ЯК ЧИННИК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ**
НІКОЛЕНКО Ксенія – Криворізький навчально-науковий інститут Донецького державного університету внутрішніх справ, доцентка кафедри соціально-гуманітарних та загальноправових дисциплін факультету №1, кандидатка філософських наук
- КОЗИНЕЦЬ Анна** – Криворізький навчально-науковий інститут Донецького державного університету внутрішніх справ, здобувачка ступеня вищої освіти 256

**КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС РОСІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ
КРИМІНАЛЬНОЇ РЕПРЕСІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ**

НОВІКОВА Катерина – Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, старший науковий співробітник, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, асистентка кафедри кримінального права, кандидатка юридичних наук

259

**ІНФОРМАЦІЙНІ АСПЕКТИ ДЕМОГРАФІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
УКРАЇНИ ЗА УМОВ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО
СТАНУ**

ОНОПРИЄНКО Станіслав – Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка, старший викладач кафедри правового забезпечення, кандидат юридичних наук

263

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ДОБРОВІЛЬНИХ
ФОРМУВАНЬ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЯК НЕДЕРЖАВНИХ
СУБ'ЄКТІВ КРИЗОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ**

ПРОНЕВИЧ Олексій – Навчально-науковий інститут права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, професор кафедри службового та медичного права, доктор юридичних наук, професор

265

**ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ДОБРОВОЛЬЧИХ
ФОРМУВАНЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД**

РЕКОТОВ Петро – Інженерний навчально-науковий інститут імені Ю. М. Потебні Запорізького національного університету, доцент кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів, кандидат юридичних наук, доцент

270

**ДО КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИННОЇ ДЕПОРТАЦІЇ АГРЕСОРМ
УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ**

СІДОРЕНКО Юлія – Міжнародний гуманітарний університет (м. Одеса), аспірантка

272

**МАНІПУЛЮВАННЯ «НАУКОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ» В
ОКУПОВАНОМУ КРИМУ: ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ПРАВОВІ
ШЛЯХИ ПРОТИДІЇ**

ТИЦЬКА Яна – Інституту права, економіки та міжнародних відносин Міжнародного гуманітарного університету (м. Одеса), директорка, кандидатка юридичних наук, доцентка

276

ПОРЯДОК КОМПЕНСАЦІЇ ШКОДИ ЗА ПОШКОДЖЕНЕ/ЗРУЙНОВАНЕ МАЙНО ВНАСЛІДОК РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ В НАЦІОНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

УСТІНОВА-БОЙЧЕНКО Ганна – Криворізький навчально-науковий інститут Донецького державного університету внутрішніх справ, завідувачка кафедри цивільного та господарського права факультету № 2, кандидатка юридичних наук, доцентка

АНДРІЯШЕВСЬКИЙ Артур – Криворізький навчально-науковий інститут Донецького державного університету внутрішніх справ, здобувач ступеня вищої освіти

280

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РЕІНТЕГРАЦІЇ ЖИТЕЛІВ ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

ЦИГАНОВ Олег – Державний науково-дослідний інститут МВС України, головний науковий співробітник НДЛ проблем правового та організаційного забезпечення діяльності Міністерства, доктор юридичних наук, доцент

РИБІНСЬКА Анна – Державний науково-дослідний інститут МВС України, старший науковий співробітник секретаріату Вченої ради, кандидат юридичних наук

КОМАРНИЦЬКИЙ Микола – Сколівський ВП Стрийського ВП ГУНП у Львівській області, начальник, кандидат юридичних наук

284

СЕКЦІЯ ІІІ. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВА

287

ЗМІСТ І ЗНАЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОЦЕДУР У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

БОРТНИК Надія – Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, професорка кафедри теорії та історії держави і права факультету морського права, докторка юридичних наук, професорка

ЛОМАКІНА Олена – Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, професорка кафедри адміністративного та конституційного права факультету морського права, кандидатка юридичних наук, доцентка

287

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦИВІЛЬНО-ВІЙСЬКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

БОНДАР Віталій – Міжнародна Академія управління персоналом, аспірант

291

ПОЗИТИВНІ ЗАРУБІЖНІ ПРАКТИКИ МАТЕРІАЛЬНО-ПОБУТОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ	
БРОШКО Іван – Академія Державної пенітенціарної служби, аспірант кафедри кримінального, кримінально-виконавчого права та кримінології	293
ДО ПИТАННЯ ПРИХОВАННЯ СЛІДІВ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ У КІБЕРПРОСТОРІ	
ВЕЙЦ Аркадій – Національний університет «Одеська юридична академія», аспірант кафедри криміналістики	297
ПРАВОВІ ПІДСТАВИ ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРУ НАЙМУ ЖИТЛА В СУЧАСНИХ УМОВАХ	
ГАЛЯНТИЧ Анна – Науково-дослідний Інститут приватного права та підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, здобувачка	301
ЗМІСТОВНІСТЬ ЗАВДАНЬ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В ПРАВОВІЙ ПЛОЩИНІ	
ГУЗЕНКО Олена – Донецький державний університет внутрішніх справ, доцентка кафедри господарсько - правових дисциплін та економічної безпеки, кандидат економічних наук, доцент	304
МІСЦЕ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У ЗАЛУЧЕННІ ПРИВАТНИХ ІНВЕСТИЦІЙ: ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ВИМІР	
ДУБИНСЬКИЙ Олег – Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, проректор з науково-педагогічної роботи, економічних, юридичних та соціальних питань, професор кафедри морського та господарського права факультету морського права, доктор юридичних наук, професор	308
МУЛЬТИРЕЖИМНІ УСТАНОВИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ, ВИДИ	
ЄЛАЄВ Юрій – Криворізький навчально-науковий інститут Донецького державного університету внутрішніх справ, викладач кафедри організації досудового розслідування факультету № 1	311
ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДЕЯКИХ ВИДІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ	
ЖУКОВА Євгенія – Міжнародна Академія управління персоналом, докторантка, кандидатка юридичних наук	315
РИЗИКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ТЛУМАЧЕННЯ	
ЗАВАДА Ростислав – Львівський університет бізнесу та права,	318

аспірант

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: ЗАКОНОДАВЧИЙ АСПЕКТ

КАДАЛА Віталій – Донецький державний університет внутрішніх справ, Голова Юридичної клініки «Правовий захист», доцент кафедри господарсько-правових дисциплін та економічної безпеки, кандидат юридичних наук, доцент

321

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЗАХИСТУ СОЦІАЛЬНИХ ПРАВ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ПРАВООХОРОНЦІВ

КНЯЗЬКОВА Любов – Маріупольський державний університет, доцентка кафедри права, кандидатка юридичних наук, доцентка

324

ПИТАННЯ РОЗШИРЕННЯ КОЛА ПОВНОВАЖЕНЬ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ТА ОХОРОНОЮ ЗЕМЕЛЬ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

ЛАВРЕНКО Анастасія – Криворізький навчально-науковий інститут Донецького національного університету внутрішніх справ, викладачка кафедри правоохоронної діяльності та поліцейстики факультету №1

328

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ПРАЦІВНИКА У СУЧАСНИХ УМОВАХ

МЕЛЬНИК Костянтин – Харківський національний університет внутрішніх справ, завідувач кафедри трудового та господарського права, доктор юридичних наук, професор

331

ОКРЕМІ АСПЕКТИ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

ПЕТРУК Ярослав – Донецький державний університет внутрішніх справ, викладач кафедри загальноправових дисциплін факультету № 3

335

ВІДЕОПОСТЕРЕЖЕННЯ 3 ПОЗИЦІЙ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ НАУКИ

САМОЙЛЕНКО Олена – Національний університет «Одеська юридична академія», професорка кафедри криміналістики, докторка юридичних наук, професорка

338

МІСЦЕ АГРАРНОГО СЕКТОРА В РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

СТАРЧАК Богдана – Львівський національний університет імені Івана Франка, аспірантка кафедри маркетингу

340

ЗАТРИМАННЯ СУДЕН: СУДОВА ПРАКТИКА, НОВАЦІЇ ТА ТЕНДЕНЦІЇ

СУРІЛОВА Анастасія – Національний університет «Одеська

343

морська академія», асистентка кафедри морського права та менеджменту

ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО: ПРАВОВІ НАСЛІДКИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ І BLOCKCHAIN

ТЕРЛЮК Олексій – Національний університет «Львівська політехніка», Навчально-науковий інститут права, психології та інноваційної освіти, аспірант кафедри адміністративного та інформаційного права

347

ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ З МІСТОМ-ДЕРЖАВОЮ ВАТИКАН: ПРОТИДІЯ ВІДМИВАННЮ ГРОШЕЙ, ОТРИМАНИХ ЗЛОЧИННОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

ШЕВЧЕНКО Анатолій – Державний податковий університет, завідувач кафедри теоретико-правових дисциплін, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України

САНЖАРОВ Валерій – Державний податковий університет, старший викладач кафедри теоретико-правових дисциплін, кандидат історичних наук

САНЖАРОВА Галина – Київський університет імені Бориса Грінченка, старший викладач кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства

351

ЮРИДИЧНА ПОМИЛКА ЯК ПРАВОЗНАЧУЩА ДІЯ

ШУЛЬГА Анатолій – Харківський національний університет внутрішніх справ, професор кафедри фундаментальних та юридичних дисциплін факультету № 6, доктор юридичних наук, професор

355

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОМІРНОСТІ ЗАКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЗГІДНО З П.10 Ч.1 СТ. 284 КПК УКРАЇНИ

ШУЛЬГА Андрій – Донецький державний університет внутрішніх справ, доцент кафедри державно-правових дисциплін та публічного управління факультету № 4, кандидат юридичних наук, доцент

ОЗЕРНА Ірина – Донецький державний університет внутрішніх справ, доцентка кафедри державно-правових дисциплін та публічного управління факультету № 4, кандидатка юридичних наук

357

СЕКЦІЯ ІV. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК

ПОЛІТИЧНЕ ВІДЧУЖЕННЯ ЯК СКЛАДОВА ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

ГРАБОВЕЦЬ Ірина – Криворізький державний педагогічний університет, завідувачка кафедри соціології та масових комунікацій, кандидатка соціологічних наук, доцентка

361

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИБІР УКРАЇНИ У 2014-2023 РОКАХ

КРАВЧЕНКО Володимир – Національний авіаційний університет, факультет міжнародних відносин, професор кафедри реклами і зв'язків з громадськістю, доктор історичних наук, професор, заслужений працівник освіти України

361

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ СКЛАДОВІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

НІКОЛЕНКО Ксенія – Криворізький навчально-науковий інститут Донецького державного університету внутрішніх справ, доцентка кафедри соціально-гуманітарних та загальноправових дисциплін факультету №1, кандидатка філософських наук

364

MULTILINGUALISM AS A MEANS OF EUROPEAN INTERGATION FOR UKRAINE

MYROSHNYCHENKO Nataliia – Donetsk State University of Internal Affairs, Kryvyi Rih Educational and Scientific Center, PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor

367

VYSHNEVSKA Kira – State University of Economics and Technology, PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor

369

LANGUAGE AS THE MAIN ETHNO-DIFFERENTIATING FEATURE AND ETHNIC VALUE

MITINA Olena – Odesa Polytechnic National University, Head of the English Philology and Translation Studies Dpt., PhD in Philology, Assistant Professor

MELNIK Polina – Odesa Polytechnic National University, Senior Lecturer of the English Philology and Translation Studies Dpt

372

СЕКЦІЯ V. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

375

БАРАНЕНКО Дмитро – Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, в.о. завідувача кафедри

375

теорії та історії держави і права факультету морського права, доктор юридичних наук, професор

ДУБОВА Катерина – Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, доцентка кафедри адміністративного та конституційного права факультету морського права, кандидатка юридичних наук

ЗВІТНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВопорушень, ПОВ'язаних з Військовою Агресією Проти України

ГОЛОВЧУК Віталій – Донецький національний університет імені Василя Стуса, старший викладач кафедри конституційного, міжнародного і кримінального права, кандидат юридичних наук

378

РОЛЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ У ЗАХИСТІ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ

МАНЖУЛА Андрій – Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, професор кафедри права та правоохоронної діяльності, доктор юридичних наук, професор

382

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ ВІЙСЬКОВИХ ПОСАДОВИХ ОСІБ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

ПРИЛІПКО Максим – Міжнародна Академія управління персоналом, аспірант

386

СЕКЦІЯ VI. ВИЩА ОСВІТА В УМОВАХ СУЧАСНОГО ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ. СУЧАСНА ПОЛІЦЕЙСЬКА ОСВІТА: ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ, НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ

389

ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ, ВИКЛАДАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ У НЕЛІНГВІСТИЧНОМУ ВНЗ

БРАТАНИЧ Ольга – Державний університет економіки і технологій, доцентка кафедри міжнародних відносин, кандидатка педагогічних наук, доцентка

389

ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ЛЬОТНІЙ АКАДЕМІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ДАНИЛКО Оксана – Льотна академія Національного авіаційного університету, керівниця центру забезпечення якості вищої освіти, кандидатка педагогічних наук, доцентка

ТЕРНАВСЬКА Тетяна – Льотна академія Національного авіаційного університету, методистка відділу ліцензування та акредитації центру забезпечення якості вищої освіти, кандидатка

393

педагогічних наук, доцентка

INFLUENCE OF COMMUNICATIVE METHODOLOGY OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE ON HIGHER EDUCATION

ДЗЕВИЦЬКА Лариса – Криворізький навчально-науковий інститут Донецького державного університету внутрішніх справ, доцентка кафедри соціально-гуманітарних та загальноправових дисциплін факультету № 1, кандидатка педагогічних наук, доцентка

ГУМАНІТАРНЕ ЗНАННЯ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

397

КОНОНЕНКО Тетяна – Донецький державний університет внутрішніх справ, професорка кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету № 1, докторка філософських наук, професорка

399

УДОСКОНАЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

КОРОТКОВА Юлія – Донецький державний університет внутрішніх справ, професорка кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету № 1, докторка педагогічних наук, професорка

ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА РОЗВИТОК ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ОСВІТИ

400

КРАВЦОВА Маргарита – Криворізький навчально-науковий інститут Донецького державного університету внутрішніх справ, доцентка кафедри соціально-гуманітарних та загальноправових дисциплін факультету №1, кандидатка юридичних наук

ГІГІН Олексій – Криворізький навчально-науковий інститут Донецького державного університету внутрішніх справ, викладач кафедри соціально-гуманітарних та загальноправових дисциплін факультету №1

403

ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ СЕРЕД МАЙБУТНІХ СПІВРОБІТНИКІВ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЛОПАТИНСЬКА Ірина – Криворізький навчально-науковий інститут Донецького державного університету внутрішніх справ, завідувачка кафедри соціально-гуманітарних та загальноправових дисциплін факультету №1, кандидатка педагогічних наук, доцентка

КУЧЕРГАН Єлизавета – Криворізький навчально-науковий інститут Донецького державного університету внутрішніх справ, доцентка кафедри соціально-гуманітарних та загальноправових дисциплін факультету №1, кандидатка педагогічних наук

407

**ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ГРОМАДЯН
УКРАЇНИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО УЧАСТІ В
НАЦІОНАЛЬНОМУ СПРОТИВІ**

МОНАСТИРСЬКИЙ Валерій – Черкаський національний
університет імені Богдана Хмельницького, доцент кафедри
військової підготовки, кандидат педагогічних наук, доцент

411

**CHALLENGES IN MODERN HIGHER EDUCATION FOR LAW
ENFORCEMENT**

NATALIYA Myroshnychenko – Donetsk State University of Internal
Affairs, Kryvyi Rih Educational and Scientific Center, PhD in
Pedagogical Sciences, Associate Professor

415

**АВТОМАТИЗОВАНА СИСТЕМА ЗБОРУ ІНФОРМАЦІЇ В
ОРГАНІЗАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІЙ РОБОТІ В ЗАКЛАДАХ
ВИЩОЇ ОСВІТИ МВС УКРАЇНИ**

ПРОСВІРІНА Тетяна – Донецький державний університет
внутрішніх справ, завідувачка відділення організаційно-аналітичної
роботи та контролю майор поліції

БОГОМАЗ-НАЗАРОВА Сніжана – Донецький державний
університет внутрішніх справ, старша інспекторка відділення
організаційно-аналітичної роботи та контролю, кандидатка
педагогічних наук

418

**МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ З
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ МАЙБУТНІХ ПРАВОНАВЦІВ**

РОМАНЕНКО Оксана – Державний університет економіки і
технологій, доцентка кафедри міжнародних відносин, кандидатка
педагогічних наук, доцентка

421

**КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ
СКЛАДНИК ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
ПОЛІЦЕЙСЬКИХ**

САБЕЛЬНИКОВА Тамара – Донецький державний університет
внутрішніх справ, доцентка кафедри соціально-гуманітарних
дисциплін факультету № 1, кандидатка філологічних наук, доцентка

425

**ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ
НАВЧАННЯ**

САЛЬНІКОВА Наталія – Донецький державний університет
внутрішніх справ, доцентка кафедри соціально-гуманітарних
дисциплін факультету № 1, кандидатка історичних наук, доцентка

429

**ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНЦІЇ ПІД ЧАС МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ
ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ**

ТІЛЬНЯК Неоніла – Національний технічний університет
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
старша викладачка, кандидатка педагогічних наук

СИДОРЕНКО Лілія – Національний технічний університет
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
старша викладачка

430

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

ВІТВІЦЬКИЙ Сергій – ректор Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, полковник поліції

Шановні учасники та учасниці Всеукраїнської науково-практичної конференції!

Дозвольте від себе особисто та від імені колективу привітати Вас у стінах Донецького державного університету внутрішніх справ і висловити вдячність за винайдену можливість взяти участь у III Всеукраїнській науково-практичній конференції «Правова наука і державотворення в Україні в умовах сучасних викликів, породжених російською воєнною агресією: теорія, практика, перспективи розвитку».

Приємно констатувати, що проблематика нашої Всеукраїнської науково-практичної конференції викликала значний інтерес у представників керівництва держави, а саме Офісу Президента України, судової гілки влади – Верховного Суду, Офісу Генерального прокурора, Міністерства освіти і науки України, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції, органів державної влади та представників громадських організацій, адвокатської спільноти, науково-педагогічного складу провідних закладів вищої освіти нашої держави, закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання МВС України, науковців вітчизняних науково-дослідних установ. До роботи нашого наукового форуму долучилися також представники закордонних закладів вищої освіти і наукових установ – Німецького історичного інституту у Варшаві (Республіка Польща), Університету імені Фронтішка Палацького в Оломоуці (Чеська Республіка). Загалом в роботі конференції беруть

участь 124 науковця, що представляють 40 освітніх та наукових закладів України, Польщі, та Чеської республіки.

Тематика конференції зумовлена тими викликами, які стоять перед і українською державою і національною правничою наукою. Відтак, актуальною проблемою сьогодення є науковий аналіз процесів вітчизняного державотворення і правотворення в умовах повномасштабної збройної агресії російської федерації. Ураховуючи це, сьогодні на нашому науковому форумі будуть обговорені теоретико-методологічні та історико-правові питання розвитку державності і права, державотворчі та правотворчі процеси в умовах правового режиму воєнного стану в Україні, актуальні проблеми та перспективи розвитку галузей національного права, теорія і практика правоохоронної діяльності в умовах правового режиму воєнного стану, проблеми, перспективи, напрями реформування сучасної поліцейської освіти.

З огляду на те, що тема конференції має багатогранний характер і вимагає комплексного підходу, позитивним є те, що до обговорення зазначеної проблематики долучилися не тільки відомі науковці різних галузей юридичної науки, працівники правоохоронних органів, але й науковці, які представляють історичні, економічні, філософські, філологічні, політичні, психологічні та педагогічні науки.

Ще раз від імені колективу Університету вітаю вас з початком роботи конференції, бажаю її учасникам конструктивної роботи, нових здобутків, плідних наукових звершень, а всім нам - віри в нашу безумовну перемогу над російським агресором.

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

ДНІПРОВ Олексій – заступник Керівника Офісу Президента України, доктор юридичних наук

Шановні організатори та учасники, дозвольте напередодні професійного свята Дня науки привітати Вас з початком роботи Всеукраїнської науково-практичної конференції.

Така зустріч, незважаючи на формат «онлайн» режиму, – це чудова нагода для наукової спільноти, яка цікавиться проблемними питаннями державотворення в Україні та новими підходами до в умовах сьогодення, обмінятись досвідом, поставити проблемні запитання і знайти відповіді на них, поділитись власними досягненнями та напрацюваннями.

Вважаю, що напрямки конференції відповідають найактуальнішим питанням у сучасних непростих умовах, викликаних через російську воєнну агресію. Цінність дослідження, пов'язаних не тільки з теоретичними, але й з практичними аспектами, виражається в можливостях і здатностях учасниками конференції окреслити перспективи розвитку та внести нове бачення в їх вирішення. Важливо, що проведення досліджень, присвячених актуальним питанням державотворення в умовах воєнного стану, є теоретико-науковим підґрунтям для подальших реформ в Україні, наближення правової системи держави до світових та європейських стандартів.

Перекоаний, що Ваші професіоналізм, знання, досвід і високі людські якості, потужний науковий і освітній потенціал дадуть можливості зреалізувати всі поставлені завдання, що буде сприяти в побудові сильної української модерної держави з розвинутим громадянським суспільством.

Бажаю учасникам науково-практичної конференції плідної роботи та нових творчих здобутків!

Основну увагу в Національному плані приділено соціально незахищеним групам жінок і чоловіків. Варто додати, що на сьогоднішній день даний документ є основним серед підзаконних нормативно-правових актів щодо забезпечення гендерної рівності в усіх сферах суспільного життя, зокрема і у сфері соціального забезпечення найбільш уразливих верств населення. Також, важливу роль відіграють і Укази Президента України.

Значна робота у цьому напрямку ведеться і в системі закладів вищої освіти МВС України. Проводиться дослідницька робота, впроваджуються гендерна тематика у навчальні курси та спецкурси, планується комплекс заходів (бінарних лекцій, наукових семінарів, круглих столів тощо).

Таким чином, підсумовуючи можна сказати, що сучасне світове і, зокрема європейське співтовариство майже від часу свого заснування ставило питання забезпечення гендерної рівності в розряд першочергових, створило відповідну фундаментальну нормативно-правову базу, а також механізм викоренення гендерного дисбалансу. В свою чергу, Україна, ратифікуючи дані документи, приймаючи власні та змінюючи вже прийняті нормативні документи, підтвердила свої наміри та зобов'язання щодо зміни гендерного стереотипу. Проте, декларативного закріплення міжнародних стандартів недостатньо, перш за все, необхідно прагнення суспільства до внутрішніх змін і, наслідком, змін в державі.

Одним із можливих шляхів подолання гендерних проблем та стереотипів, втому числі й у сфері професійного навчання майбутніх правоохоронців в Україні є: підвищення загального освітнього рівня, правової обізнаності населення; підвищення рівня кваліфікації кадрів державних службовців та органів місцевого самоврядування; спрощення доступу до надання консультацій з питань забезпечення соціальним захистом на рівні європейських стандартів.

Література

1. Мінсоцполітики: Обліковано 1 459 170 внутрішньо переміщених осіб. *Офіційний веб-сайт КМУ.* – <https://www.kmu.gov.ua/news/minsocpolitiki-oblikovano-1-459-170-vnutrishno-peremishchenih-osib>.
2. Внутрішньо переміщені особи. *Веб-сайт Міністерства юстиції України.* – URL: <https://www.msp.gov.ua/timeline/Vnutrishno-peremishcheni-osobi.html>.
3. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду від 26.06.1945 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text.

4. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 06.09.2012 № 5207-VI. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>.
5. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>.
6. Про затвердження Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.04.2018 № 273 – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273-2018-%D0%BF#Text>.
7. Про затвердження Національного плану дій з виконання рекомендацій, викладених у заключних зауваженнях Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок до восьмої періодичної доповіді України про виконання Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок на період до 2021 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 5 вересня 2018 року № 634-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/634-2018-%D1%80#Text>.
8. Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 р. № 1544-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1544-2020-%D1%80#Text>.

КОВАЛЬЧУК Іван

Вінницький національний технічний університет,
старший викладач кафедри суспільно-політичних наук,
доктор філософії у галузі права

ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ КРАЙОВИХ СУДІВ У ГАЛИЧИНІ (1850–1918 рр.)

Процеси реформування судової системи в сучасній Україні покликані забезпечити справедливість у правосудді на основі європейських стандартів. Сучасна судова реформа як одна з найактуальніших і доволі значущих в Україні повинна передбачати демократичний спосіб формування судової влади, що забезпечуватиме її здійснення незалежними і справедливими судами. Завдання судової влади полягає у здійсненні чесного і справедливого правосуддя, гарантуванні процесуальних прав людини, забезпеченні соціальної стабільності та законності у державі виключно засобами правового характеру. Судову владу повинні здійснювати професійні судді та, у визначених законом

випадках, присяжні засідателі. Особливого значення під час добору суддів необхідно надавати морально-психологічним якостям претендентів. Судова система сучасної України має бути простою, зрозумілою, доступною й ефективною, що сприятиме справедливому розгляду справ судами всіх інстанцій та підвищить довіру до суду в суспільстві.

Значний інтерес у цьому аспекті становить історико-правовий аналіз правових засад організації та діяльності крайових судів у Галичині в складі Австрії і Австро-Угорщини (1850–1918 рр.), що сприяє розумінню особливостей розвитку судової влади в Україні. Теоретичне усвідомлення та переосмислення досвіду діяльності крайових судів у Львові 1850–1918 рр. дозволить краще зрозуміти й передбачити перебіг сучасних суспільних і державних процесів, виробити ефективну державну політику, уникнути помилок і невдалих рішень щодо удосконалення судової влади у сучасній Україні. Вивчення особливостей створення, структури та компетенції крайових судів у Галичині в досліджуваній період дасть змогу використати в доцільних межах набуті знання та правовий досвід для з'ясування витоків та закономірностей у розвитку судової влади у сучасній Україні. Актуальність цього історико-правового дослідження визначається також тим, що крайові суди в Австрійській монархії були утворені відповідно до тогочасних європейських державно-правових традицій і здійснювали судочинство у Галичині упродовж 1850–1918 рр. Корисним буде врахування вивченого історико-правового досвіду у сучасній Україні щодо чіткого визначення предметної сфери діяльності судової влади, щодо її компетенції та належного фінансування судової системи тощо. Важливо, щоб сучасна судова система стала зрозумілою і прозорою, справедливою і доступною для громадян, що в значній мірі підвищить довіру до закону, суду і держави загалом.

Дослідження цієї важливої наукової проблеми дало змогу обґрунтувати авторське концептуальне бачення головної тенденції розвитку в Галичині наприкінці XVIII – середини XIX ст. австрійської судової влади та європейських правових традицій. Саме наприкінці XVIII ст. в руслі реалізації австрійської політики освіченого абсолютизму сформовано суд як важливий державно-правовий інститут, характерний для романо-германської правової сім'ї. Суд, як головний орган судочинства, став об'єктивно необхідним компонентом механізму охорони і захисту прав та інтересів людини у досліджуваній період.

Наприкінці XVIII – у середині XIX ст. під впливом політичних та соціально-економічних трансформацій австрійська правова система та судочинство зазнали кардинальних змін у напрямі централізації, систематизації, лібералізації судового процесу й поступового відокремлення суду від адміністрації. Ці зміни були спрямовані на

створення ефективного механізму абсолютистської держави. Впроваджені зміни ґрунтувалися на просвітницьких концепціях природного права, філософсько-правових ідеях справедливості й суспільної користі. Для Галичини це також означало відмову від пережитків середньовіччя, зокрема, доміняльного і станового принципу судочинства.

Правові основи організації і діяльності крайових судів у Галичині в складі Австрії і Австро-Угорщини формувалися двома етапами: після буржуазно-демократичної революції (1850–1867 рр.) та після прийняття останньої австрійської Конституції (1867–1918 рр.), що зумовлювалося виявленими під час дослідження закономірностями їхньої діяльності. Нормативно-правовими актами, якими керувалися у своїй роботі крайові суди у Галичині, були: Цивільний кодекс 1811 р., Цивільний процесуальний кодекс 1895 р., Кримінальний кодекс 1852 р., Кримінальні процесуальні кодекси 1853 і 1873 рр., імператорське «Положення про суди» 1849 р. та імператорські патенти (від 29 вересня 1850 р., грудня 1851 р., 1 вересня і 26 листопада 1852 р., 3 і 22 травня 1853 р., 29 вересня 1855 р.), конституції 1849 і 1867 рр., Основні закони від 21 грудня 1867 р., 11 червня 1868 р., 20 квітня 1873 р., 1 серпня 1895 р., 27 листопада 1896 р., розпорядження Міністерства юстиції (від 16 січня 1853 р., 24 квітня 1854 р. та 9 червня і 29 червня 1855 р.) та Міністерства внутрішніх справ Австрії (від 24 квітня 1854 р., 4 липня 1855 р.), інструкції Вищого крайового суду у Львові.

Створення крайових судів у Галичині стало результатом політичних змін та реформування судової системи Австрійської імперії внаслідок революції 1848–1849 рр. Правові основи нового австрійського судоустрою, який з невеликими змінами діяв до завершення Першої світової війни, були закладені в імператорському «Положенні про суди» 1849 р. Саме тоді впроваджено уніфіковану триступеневу організацію судоустрою: повітові одноосібні, крайові/окружні колегіальні і вищі крайові суди. Крім того, етапними моментами в історії судоустрою в імперії Габсбургів можна вважати ухвалення Австрійської конституції 1867 р. з подальшим відокремленням судочинства від адміністрації та запровадження з 1873 р. при крайових судах судів присяжних, що значно демократизувало австрійську державно-правову систему.

У середині 1850-х років на території Галичини і Буковини створено дев'ять крайових судів. Встановлено, що унаслідок законодавчих змін 1853 р. назва «крайовий» збереглася лише за судами у Львові і Кракові; інші називалися «окружними», але, зважаючи на їхню предметну підсудність, їх практично ототожнювали. Реально ж крайові суди розпочали свою роботу з 29 вересня 1855 р. У зв'язку з інтенсивним розвитком, насамперед соціально-економічних відносин у Галичині,

особливо після революції та скасування кріпосного права, активізувалися торгівля, цивільний обіг, укладалися багато цивільно-правових договорів тощо. Водночас виникали цивільно-правові та інші суперечки, що викликало необхідність створити у коронному краї Галичини і Володимирії додатково крайові суди. У другій половині XIX ст. – на початку XX ст. кількість крайових судів у Галичині зросла до 19-ти: 12 – для Східної Галичини і Буковини та 7 – для Західної Галичини.

Крайові (окружні) суди були судами другої інстанції для апеляцій на рішення повітових судів та судами першої інстанції у визначеному окрузі при розгляді кримінальних та цивільних справ, вартість предмета спору яких сягала понад 1 тис. корон. Крайові суди в Галичині, як суди першої інстанції, розглядали: цивільні справи (сімейні спори, опікунські справи, справи про поновлення у правах, усиновлення, успадкування згідно із заповітами); кримінальні справи – справи про порушення державних законів, антиурядову діяльність, організацію нелегальних товариств, вбивства, грабежі, підпали, випадки образи честі й гідності імператора або ж його родини. Спори гірничого, торговельного і вексельного характеру, незалежно від ціни предмета спору, розглядали спеціальні сенати лише декількох крайових/окружних судів у Галичині. У провадженні крайових судів у Галичині переважали цивільні справи, пов'язані з майновими і земельними суперечками, а серед кримінальних – справи про політичні злочини, крадіжки, фальшування грошей і документів, заподіяння тілесних ушкоджень.

Крайові суди у Галичині діяли як колегіальні судові органи й розглядали цивільні справи у кількості трьох, а кримінальні – чотирьох суддів. Суддею крайового суду могла бути особа з юридичною освітою, яка склала відповідні фахові екзамени. Крайові (окружні) суди склалися з президентів, віце-президента (або віце-президентів), суддів, помічників, ад'юнктів. У керівництві крайовими судами у Галичині абсолютно переважали судді польської національності. Як допоміжний орган при крайових судах функціонували канцелярії, у штаті яких числилися директор, старший начальник канцелярії, канцеляристи, виконавчі урядники, асистенти, офіціали. Крайові суди поділялися на цивільний і кримінальний сенати (відділи), внутрішні повітові суди, промисловий суд. У віданні крайових судів також перебували крайова табуля, сенат у торговельних справах, судова канцелярія для ведення діловодства, відділ цивільно-судових депозитів, управління в'язницями, санітарно-медична служба.

Розгляд цивільних справ крайовими судами у Галичині був повільним, складним та характеризувався надто високим судовим митом, що робило його недоступним для більшості населення Галичини. Показано, що кримінальний процес мав у низці випадків суперечливий

характер, що було пов'язано з ліберальністю австрійського кримінального законодавства. На прикладі встановлених фактів виявлено, що саме політичні чинники привели до репресивних функцій кримінального процесу.

На крайові суди у Галичині покладали функцію фактично внутрішнього контролю над діяльністю самого суду і установ, які діяли при ньому – Адвокатської палати, Нотаріальної палати. Важливим елементом контролю був нагляд над станом утримання в'язнів в окрузі відповідальності суду. У випадку Східної Галичини – це львівські і одна станіславівська в'язниці. Контролюючу функцію безпосередньо пов'язували з дисциплінарною діяльністю крайових судів. Ще однієї важливою функцією крайових судів у Галичині був апеляційний розгляд для судів першої інстанції у цивільних справах (для кримінальних таким органом був Вищий крайовий суд).

Упродовж діяльності крайових судів у Галичині (1850-1918 рр.) спостерігалася тенденція до обмеження принципу незалежності суддів, що проявлялося, зокрема, під час формування суддівського корпусу крайових судів у Галичині, важливим критерієм якого була політична благонадійність. Характерною рисою австрійського судоустрою і судочинства була незахищеність українців та інших національних меншин, які перебували під владою Австрії та Австро-Угорщини. Це позначалося також на об'єктивності апеляційного розгляду цивільних та кримінальних справ крайових судів у Галичині. Встановлено, що в керівному складі крайових судів у Галичині права українських суддів були обмежені.

Дослідження правових засад організації та діяльності крайових судів у Галичині (1850–1918 рр.) засвідчують наявність певного позитивного досвіду, який можна використати у реформуванні чинного законодавства України про судочинство. Досвід функціонування крайових судів у Галичині в складі Австро-Угорщини переконує в необхідності своєчасно реагувати на суспільні виклики і приводити судоустрій у відповідність з потребами. У результаті політико-правових змін середини XIX –другої половини XIX ст. громадянам Австро-Угорщини гарантували конституційне право на судовий захист. У своїй діяльності судді крайових судів у Галичині керувалися законом і намагалися вирішувати спори на основі чинного австрійського законодавства. Будь-які зловживання службовим становищем каралися, про що свідчать опрацьовані архівні матеріали.

Для удосконалення і підвищення ефективності українського судочинства рекомендовано:

- 1) розробити новий порядок кадрового відбору суддів на конкурсній основі, який забезпечить кваліфікаційне оцінювання суддів за

однаковими прозорими критеріями та передбачити регулярну оцінку професійної діяльності суддів, закріплення у законодавстві принципу підвищення професійного рівня суддів як основного критерію для просування судді у професійній кар'єрі;

2) запровадити механізми досягнення єдності судової практики шляхом використання дослідницько-аналітичних можливостей вищих спеціалізованих судів, посилення ролі Верховного Суду України, забезпечення їхньої тісної співпраці з науковими установами (Національною академією правових наук України, провідними вищими юридичними навчальними закладами);

3) розробити механізми контролю за доброчесністю, зокрема, надання судьями та членами родини суддів розширених декларацій про майновий стан, доходи та видатки, упровадження пропорційних санкцій за неподання або подання неповної чи недостовірної декларації, у тому числі через ефективну систему заходів щодо судді, якого підозрюють у корупційних діях, чітке нормативне регулювання інституту функціонального імунітету судді;

4) удосконалити порядок розподілу справ між судами, за яким незначні цивільні та кримінальні справи необхідно передати на розгляд і вирішення створеного у майбутньому мирового суду на рівні першої інстанції, що значно зменшило б навантаження на новостворені окружні суди, а тяжкі кримінальні справи передати в окружні суди для розгляду з участю присяжних засідателів, де професійний суддя буде здійснювати нагляд за судовим процесом, дотриманням сторонами процесу порядку і призначення покарання, що знімить корупційну складову в судах;

5) для апеляційних та касаційних інстанцій встановити чітке розмежування щодо розгляду справ у апеляційних та касаційних інстанціях; законодавчо встановити наступне: якщо ціна позову цивільної справи до 50-ти прожиткових мінімумів, встановлених державою на даний момент, тоді рішення суду першої інстанції має бути остаточним і оскарженню в апеляційному суді не підлягатиме; якщо ціна позову становитиме від 50-ти до 100 прожиткових мінімумів, встановлених державою на даний момент, тоді цивільну справу можна оскаржити в апеляційній інстанції та її рішення мають бути остаточним (це значно розвантажить роботу апеляційної і касаційної інстанцій).

6) з метою запобігання зловживанню необхідно конкретизувати і дотримуватися розумного строку розгляду справи в апеляційних судах України та забезпечити рівні права учасників судового розгляду на апеляційне (як і касаційне) оскарження на основі загально-дозвільного методу правового регулювання.

3. Ставицька І. В. Іншомовна компетентність: місце дефініції у термінологічному полі сучасних наукових суджень. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2013. № 4(30). С. 280–286. <https://core.ac.uk/download/pdf/296366414.pdf>

Наукове видання

**«ПРАВОВА НАУКА І
ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ
СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ, ПОРОДЖЕНИХ
РОСІЙСЬКОЮ ВОЄННОЮ АГРЕСІЄЮ: ТЕОРІЯ,
ПРАКТИКА, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

Матеріали
III всеукраїнської науково-практичної конференції

19 березня 2023 року

м. Кропивницький – м. Кривий Ріг